

Aan de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
De heer dr. E. E. W. Bruins
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
Postbus 16375
2500 BJ DEN HAAG

Datum 21 februari 2025
Betreft Consultatie Voorstel van wet tot wijziging van de Mediawet 2008 in verband met de versterking van de uitvoering van de publieke mediaopdracht op lokaal niveau

Geachte heer Bruins,

Hierbij reageert de Stichting Regionale Publieke Omroep (de RPO) op de internetconsultatie met betrekking tot het *Voorstel van wet tot wijziging van de Mediawet 2008 in verband met de versterking van de uitvoering van de publieke mediaopdracht op lokaal niveau* (hierna: het Wetsvoorstel)

Deze reactie dienen wij mede in namens de dertien regionale publieke omroepen: RTV Noord, Omrop Fryslân, RTV Drenthe, Oost, Omroep Gelderland, Omroep Flevoland, RTV Utrecht, NH Media, Omroep West, Rijnmond, Omroep Zeeland, Omroep Brabant en L1.

Wij gaan hieronder in op een aantal relevante onderwerpen die in het Wetsvoorstel worden beschreven.

A. De lokale en regionale laag in het publieke bestel

In het wetsvoorstel wordt beschreven dat het publieke mediabestel in de Mediawet 2008 bestaat uit drie lagen: landelijk, regionaal en lokaal. De laatste jaren is de samenwerking tussen de regionale en lokale laag steeds meer verdiept en uitgewerkt. Deze intensivering heeft zich op alle niveaus voltrokken: in de regio's op redactioneel en bestuurlijk niveau maar ook de koepels NLPO en RPO weten elkaar over de jaren heen steeds beter te vinden.

Al jaren werken veel regionale en lokale publieke media-instellingen met elkaar samen, mede ondersteund door aanvullende subsidies gericht op meer samenwerking tussen de lokale en regionale publieke omroepen en de NOS, als voorwerk voor een "Publiek Journalistiek Huis", een gemeenschappelijke ruimte waar omroepen bijvoorbeeld samen journalistieke content produceren, innovatieve technieken delen en onderzoek doen naar het vergroten van de impact

en het bereik¹. Dit is de basis geweest voor de Journalistieke Alliantie die de RPO en NLPO in februari 2024 hebben gesloten. Eén van de afspraken in deze Alliantie is dat regionale omroepen en lokale omroepen gezamenlijk Bureaus Lokaal oprichten, naar het voorbeeld van Bureau Regio dat op de redactievloer van de NOS werkzaam is. Regionale en lokale omroepen zijn op dit moment deze afspraak in hun respectievelijke verzorgingsgebieden vorm en inhoud aan het geven.

De samenwerking tussen de lokale en regionale laag is gebaat bij regelgeving die beide lagen zoveel als mogelijk eenvormig behandelt: wettelijke beperkingen die alleen de regionale omroep dan wel de lokale omroep betreffen, hebben een remmend effect op de uitvoering van de samenwerking tussen de lokale en regionale laag. In dit licht willen we graag een aantal punten in het wetsvoorstel uitlichten.

- *Instemming minister voor het starten, significant wijzigen of staken van programma- en overige aanbodkanalen*

Op grond van artikel 2.60m, derde en achtste lid, van de Mediawet 2008 behoeven het concessiebeleidsplan (CBP) en de begrotingen van de RPO de instemming van de minister voor zover het gaat om het starten, significant wijzigen of staken van programma- en overige aanbodkanalen. Dit betekent dat er maar één moment in het jaar is dat het starten, wijzigen of staken van aanbodkanalen kan worden aangevraagd (namelijk in het CBP of de RPO-begroting) waarna een langdurig instemmingstraject volgt. Al die tijd kan de betreffende regionale omroep niet de gewenste activiteiten in gang zetten, wijzigen of beëindigen. Dit vormt een enorme belemmering om adequaat in te spelen op de ontwikkelingen in de mediasector.

Dit vereiste zal niet gaan gelden voor het concessiebeleidsplan en de begrotingen van de NLPO hetgeen inhoudt dat lokale omroepen per direct een aanbodkanaal kunnen starten, een significant andere inhoud kunnen geven dan wel kunnen staken. In de samenwerkingsverbanden met de regionale omroepen ontstaan op dat cruciale vlak dus twee snelheden, een situatie die uiterst onwenselijk is.

Ons lijkt de meest passende oplossing om artikel 2.60m, derde lid van de Mediawet 2008 te laten vervallen.

- *Programmakanalen en het CBP*

In artikel 2.87e van het Wetsvoorstel is niet - zoals wel het geval is met betrekking tot de regionale laag - het vereiste opgenomen dat het CBP van de NLPO aard en aantal van de

---

¹ <https://www.rijksoverheid.nl/actueel/nieuws/2022/12/16/kabinet-geeft-in-2023-%E2%82%AC-159-miljoen-aan-lokale-publieke-omroepen>

programmakanalen en de daarvoor gewenste frequentieruimte en aard en aantal van de overige aanbodkanalen moet bevatten.

Artikel 2.60l, tweede lid, onderdelen b en c, van de Mediawet 2008 kent een dergelijke verplichting wel waar het gaat om het CBP van de RPO. Als wij hierin moeten lezen dat lokale omroepen vanaf 2028 vrij zijn in hun keuze van aanbodkanalen waar regionale omroepen dat niet zouden zijn, ontstaat er een disbalans in distributie en organisatie van de lokale en regionale laag die de samenwerkingsverbanden onder grote druk zal zetten.

Mocht het wetsvoorstel inderdaad deze uitwerking hebben dan is ons verzoek om artikel 2.60l, tweede lid, onderdeel b, van de Mediawet 2008 te laten vervallen.

- *Eigenstandige posities NLPO en RPO*

In het drielagen systeem van de publieke omroep is het belangrijk dat de verschillende lagen zijn versterkt door middel van een, al dan niet sturend, samenwerkings- en coördinatieorgaan. Deze organen behartigen de belangen van de onderscheidenlijke lagen, belangen die meestal gelijklopen maar niet altijd. In het besluitvormingsproces over samenwerking is het bijvoorbeeld essentieel dat de belangen van beide zijden goed, en dus onafhankelijk van elkaar, worden behartigd. Het is van belang dat de samenwerkings- en coördinatieorganen onafhankelijk van elkaar hun taak kunnen uitvoeren.

In het Wetsvoorstel zijn geen onverenigbaarheden opgenomen met betrekking tot bestuur en raad van toezicht van de NLPO waar het gaat om een bestuurs- of toezichtfunctie bij de RPO. Het lijkt ons nuttig om in het Wetsvoorstel te regelen dat een dubbeling van bestuurs- of toezichtfuncties bij, aan de ene kant, de NLPO en, aan de andere zijde, de RPO is uitgesloten.

- *Rol van de samenwerkings- en coördinatieorganen bij de verlening van de aanwijzingen van de omroepen door het Commissariaat.*

Op grond van artikel 2.87 van het Wetsvoorstel heeft de NLPO een formele adviesrol bij de verlening van de aanwijzingen van lokale omroepen. Gelet op de taak van een samenwerkings- en coördinatieorgaan is dat ook logisch: op grond van de wet verplicht dit orgaan zich om het CBP en een daarop gebaseerde prestatieovereenkomst uit te voeren, een verplichting die zonder de inzet en medewerking van de betreffende omroepen illusoir is. De mogelijkheid om formeel te adviseren over het beleidsplan, de voorgenomen aanbodkanalen, de voornemens en afspraken over samenwerkingen binnen het publieke mediabestel en de begroting van de aanvrager is voor een samenwerkings- en coördinatieorgaan een manier om het CBP en de daarop gebaseerde prestatieovereenkomst beter en effectiever uit te voeren.

Het wetsvoorstel introduceert een dergelijke adviesrol bij de aanwijzingsprocedure van regionale omroepen niet voor de RPO. Gelet op het feit dat bij inwerkingtreding van het wetsvoorstel de NLPO en de RPO eenzelfde positie hebben als samenwerkings- en coördinatieorgaan, is het ons niet duidelijk waarom de RPO niet over een dergelijk adviesrecht zou kunnen beschikken waar het gaat om aanwijzing van regionale omroepen. Dit geldt helemaal nu de NLPO op basis van artikel 2.87p, derde lid, juncto artikel 2.87n, tweede lid, onderdeel c, zal adviseren over de voornemens en afspraken over samenwerkingen binnen het publieke mediabestel die de aanvrager van een aanwijzing wil of is aangegaan. Deze samenwerkingen zullen in hoofdzaak de regionale omroepen betreffen. Niet valt in te zien waarom bij de aanvraag van een aanwijzing van een regionale omroep de RPO niet over eenzelfde adviesrecht zou kunnen beschikken.

Ons verzoek is dan ook om in het Wetsvoorstel eenzelfde adviesrol voor de RPO op te nemen waar het gaat om de aanwijzingsprocedure als regionale publieke media-instelling.

- *Afbakening van 'lokaal verzorgingsgebied'*

Artikel 2.87h, derde en vierde lid, van het Wetsvoorstel bepalen dat een lokaal verzorgingsgebied wat betreft de oppervlakte of het aantal inwoners aanmerkelijk kleiner is dan de provincie of elk van de provincies waarmee het lokale verzorgingsgebied grondgebied deelt. Een lokaal verzorgingsgebied is zoveel mogelijk een gebied dat een kenbare identiteit heeft of waarbinnen het algemene leefpatroon van de inwoners zich in belangrijke mate afspeelt.

De vraag is of het lokale verzorgingsgebied hiermee afdoende is afgekaderd van het regionale verzorgingsgebied. Wij denken bijvoorbeeld aan de situatie dat een streekomroep ten opzichte van één provincie op grond van deze norm weliswaar als 'aanmerkelijk kleiner' kan worden aangemerkt maar zich over meerdere provincies uitstrekt en in absolute zin een vergelijkbare omvang als een regionale omroep bereikt. Dat lijkt ons een onwenselijke ontwikkeling. Wij stellen daarom voor om in het Wetsvoorstel vast te leggen dat een lokaal verzorgingsgebied aanmerkelijk kleiner is dan de kleinste provincie.

B. Samenwerkingsafspraken NLPO en RPO

De afspraken tussen de verschillende lagen in het publieke bestel zijn een effectief instrument gebleken om samenwerkingsverbanden op grote schaal van de grond te krijgen. Een voorbeeld is de decennialange samenwerking tussen de regionale omroepen en de NOS.

De afspraken tussen de NLPO en de RPO, met name de Journalistieke Alliantie, zijn de basis voor de verdere invulling van de samenwerkingsverbanden tussen lokale en regionale omroepen. De Journalistieke Alliantie wordt uitgewerkt in Bureaus Lokaal en samenwerkingsovereenkomsten die regionale en lokale omroepen daarover met elkaar sluiten. Een model voor deze samenwerkingsovereenkomsten wordt door de NLPO en de RPO ter beschikking gesteld om te borgen dat samenwerkingen conform wet- en regelgeving en collectieve afspraken worden ingevuld.

De grond voor dergelijke samenwerkingsovereenkomsten werd meestal gevonden in artikel 2.71 van de Mediawet 2008. Dat artikel komt in het Wetsvoorstel te vervallen.

Wij zouden willen voorstellen om de collectieve afspraken tussen de NLPO en de RPO direct of indirect een plek in de wet te geven. Ook zouden we ons kunnen voorstellen dat artikel 2.70, eerste lid, van de Mediawet 2008 in tact wordt gelaten. Dan ligt vast dat het lokale en regionale omroepen vrij staat samenwerkingsovereenkomsten te sluiten. In het tweede lid zou kunnen worden bepaald dat deze overeenkomsten – niet zoals nu aan het Commissariaat – maar aan de NLPO en de RPO worden overlegd. Dit is ook in lijn met artikel 2.60 o van de Mediawet 2008.

C. De ICE-norm

In het Wetsvoorstel komt de ICE-norm niet alleen voor lokale omroepen maar ook voor de regionale omroepen te vervallen. Hiervoor in de plaats zal de norm gaan gelden dat ten minste vijftig procent van het media-aanbod van de regionale omroepen betrekking moet hebben op (een deel van) de provincie.

De regionale omroepen zien het als hun kerntaak om aanbod met informatie, cultuur en educatie gericht op de provincie te verzorgen. Cultuur en educatie zijn bepalend voor de identiteit van ons media-aanbod en van groot belang voor het publiek in ons verzorgingsgebied. De ICE-norm is altijd een relevant richtsnoer geweest voor mediaraden, redacties en besturen. Door deze norm te verzachten kan het risico ontstaan dat er een overmatige focus op informatie ontstaat ten koste van cultuur en educatie gericht op de regio.

Wel vinden wij het wenselijk dat de ICE-norm techniekonafhankelijk geformuleerd wordt en daarmee beter passend in deze tijd, bijvoorbeeld door te normeren dat ten minste vijftig procent van het media-aanbod van de regionale omroepen van informatieve, culturele of educatieve aard is en betrekking moet hebben op (een deel van) de provincie'.

D Reservevorming

De RPO zou in overweging willen geven om de NLPO een rol te geven waar het gaat om onttrekkingen aan reserves van lokale omroepen. Dit zal de inzet van middelen op grote

gezamenlijke projecten, bijvoorbeeld in geval van distributie, sneller en doelmatiger van de grond te krijgen. Het gaat hierbij nadrukkelijk om de NLPO, en niet de RPO.

E Overig

Met het oog op gelijkschakeling met de andere twee lagen in het publieke bestel doen wij de suggestie om de lokale publieke mediasector op te nemen in de Regeling normering topinkomens OCW-sectoren.

In artikel 1 wordt het programmabeleid bepalend orgaan gedefinieerd. Wij stellen voor om dezelfde, minder verouderde, term aan te houden die nu in artikel 2.61, tweede lid, onder c, van de Mediawet 2008 wordt gebruikt: ‘een orgaan dat het beleid voor het media-aanbod bepaalt’.

Op grond van artikel 2.87q kan het Commissariaat een aanwijzing afwijzen als wordt voldaan aan de in dat artikel beschreven voorwaarden. Voor regionale omroepen is afwijzing voor een deel van die gevallen een verplichting voor het Commissariaat (artikel 2.67 Mediawet 2008). Wij zien niet goed waarom hier een onderscheid zou moeten worden gemaakt.

M.b.t artikel 2.86, eerste lid, van het Wetsvoorstel merken we op dat de raad van toezicht toezicht houdt op het beleid, de mediaraad stelt het beleid voor het media-aanbod vast.

Op grond van artikel 2.87p, derde lid, van het Wetsvoorstel adviseert de gemeenteraad over de voornemens en afspraken over samenwerkingen met partners in het lokale verzorgingsgebied. Op grond van de Mediawet gelden allerlei beperkingen aan dergelijke samenwerkingen. Zie ook de opmerking daarover in de toelichting bij het Wetsvoorstel bovenaan pagina 53: *Het is lokale publieke omroepen verboden om dienstbaar te zijn aan het maken van winst door derden. Dit verbod betekent dat de lokale publieke omroepen geen samenwerkingen met derden mogen aangaan waaruit deze derden een concurrentievoordeel kunnen halen.* Daarnaast kan een gemeenteraad (politiek) belang hebben bij bepaalde lokale samenwerkingsverbanden. Om die reden zou de toets aan artikel 2.87n, tweede lid, onderdeel d, bij ofwel de NLPO dan wel het Commissariaat moeten liggen.

Met betrekking tot de zinsnede in de toelichting op pagina 48 *“De NLPO zal vallen onder de regels voor reclame, sponsoring, nevenactiviteiten en het dienstbaarheidsverbod.”* merken we op dat regels voor reclame en sponsoring alleen gelden voor instellingen die media-aanbod verzorgen.

Vriendelijke groet,

Jan Müller
Directeur-bestuurder